

مراجعه کننده محترم

مسمومیت با مواد مخدر (اپیوئید)

تریاک ماده ای با منشأ طبیعی و قدمتی طولانی در ایران است. موادی مانند هروئین نیمه صنعتی است، در حالی که متادون، ترامادول و دیفنوکسیلات از ترکیبات صنعتی به شمار می روند. یکی از مسمومیت های رایج در ایران مسمومیت با تریاک و مشتقات آن است. تریاک به عنوان مسکن از قدیم الایام استفاده می شد. بسیاری از افراد مسن از تریاک برای کنترل دردهای مفصلی استفاده می کنند.

کاربرد

. این داروهای می تواند در درمان سرفه، اسهال و انجام بیهوشی بیماران جراحی استفاده شوند. مرفین و مشتقاتش به روش های خوراکی، استنشاقی و تزریقی استفاده می شوند. در تمام روش های مصرف، به خوبی جذب می شوند. این مواد عموماً در کبد دچار تغییراتی شده و با ادرار دفت می شوند.

علائم و نشانه ها (مقایسه مردمک تنگ و باز)

با وجود کاربرد درمانی، استفاده بیش از حد از این ماده، حتی در بیماران نیازمند می تواند عوارضی را به همراه داشته باشد. علائم بیمار را می توان در چندین بخش دید.

✓ در دستگاه عصبی این علائم شامل افت هوشیاری تا حد کاهش سطح هوشیاری و کماست.

✓ یکی از نشانه های مسمومیت با اپیوئیدها مردمک های تنگ و سوزنی است، نشانه ای که در تشخیص مسمومیت بسیار کمک کننده است البته این نشانه همیشگی نیست و بسیاری از مواد صنعتی این خانواده ایجاد مردمک تنگ نمی کنند.

✓ در دستگاه تنفسی می تواند منجر به بروز تنگی نفس یا توقف تنفسی شود که تأخیر در درمان توقف تنفسی می تواند منجر به مرگ مغزی و آسیب های غیرقابل برگشت شود.

✓ در دستگاه ادراری منجر به احتباس ادرار و در دستگاه گوارش ایجاد یبوست، تهوع و استفراغ می کند.

برای شناسایی افراد مصرف کننده از تست های ادراری و خونی استفاده می شود که تست های خونی دقت بیشتری دارد.

علائم خطر که باید توجه کرد:

خواب آلودگی، گیجی، بی تفاوتی به محیط و مشکلات تنفسی (کندی تنفس)

برخورد با فرد مسموم

✓ مهم ترین اقدام در این بیماران برقراری راه هوایی و استفاده از اکسیژن می باشد. بسیاری از بیماران هیچ گونه تقلایی برای تنفس نداشته و دچار سیاهی در لب ها و پوست خود شده اند. برای این بیماران باید سریعاً تنفس مصنوعی شروع شود.

✓ اگر بیمار فاقد نبض است، باید ماساژ قلبی نیز شروع شود.

✓ پادزهر مسمومیت به نام نالوکسان شناخته می شود که با تجویز وریدی آن تمامی علائم بیمار برمی گردد. تجویز این دارو باید توسط پرسنل درمانی و ترجیحاً در بیمارستان انجام شود.

زنگ خطر:

امروزه اعتیاد به مواد اُپیوئید در بیشتر جوامع عامل اصلی ناکارآمدی افراد جوان و سالم است، بطوریکه به علت اصلی فروپاشی خانواده ها و رفتارهای اجتماعی بدل شده است. متأسفانه در ده سال اخیر مصرف مواد اُپیوئید و متادون بیش از ده برابر شده است. مسمومیت حاد با مواد اُپیوئید از موارد اورژانس است که اگر با مهارت تشخیص و درمان شود نجات دهنده جان مسموم می باشد. این خطر، هم برای کودکان و افراد بدون سابقه مصرف و هم برای افراد معتاد وجود دارد

درمان:

۱- اقدام، کمک به تنفس بیمار با آمبو و ماسک و رساندن هوا یا اکسیژن به ریه بیمار است. با بالا نگهداشتن فک بیمار بایستی از تا شدن گردن و بسته شدن راه گلو پیشگیری نمود.

۲- همزمان تزریق وریدی نالوکسان به مقدار ۰/۱ میلی گرم، و اگر ممکن نشد وارد نمودن همان مقدار دارو به داخل بینی و یا اگر لوله تراشه گذاشته شده به داخل ریه بیمار است. در مدت دو دقیقه اثر درمانی دارو ظاهر می شود و به مدت ۲۰ تا ۹۰ دقیقه دوز دارو قابل تکرار است و چنانکه با دوز کامل کوما برطرف نشود به علل و عوامل دیگر باید فکر کرد.

توجه:

اُپیوئیدها از دسترس دور باشند، در شیشه با دیفن هیدرامین یا سرماخوردگی ریخته نشود و حتماً در جعبه قفل دار در بالای کمد یا کابینت باشند.

۳- ضمن درمان گرفتن شرح حال بیمار از اطرافیان درباره سوابق مصرف مواد و مصرف استامینوفن (که مقادیر زیادی آن موجب ضایعه کبد می شود، بررسی کلیه نقاط پوست و حلق مسموم از نظر وجود ماده خارجی و در صورت وجود احتمال بلع آن دادن مسهل برای کمک به دفع آن، بررسی دقیق عضلات از نظر له شدگی و احتمال ایجاد نارسائی کلیه ها بعمل می آید.

۴- در مواردیکه کمتر از یک ساعت از مصرف خوراکی مواد اُپیومی نگذشته باشد با وارد کردن زغال فعال به معده می شود به خنثی کردن آن اقدام نمود.

آموزش مراقبت مسمومیت با موادمخدر

واحد آموزش سلامت بیمارستان میمه

بخش اورژانس

کدآموزش: PM/EC-0/02-29

تاریخ تدوین: فروردین ۱۴۰۴